

Слуги кешу: апетит приходить під час... війни?

Як депутати узаконюють вілли, придбані за час жорстоких боїв за Україну
» стор. 4

Палкий привіт з Болгарії

Секретар Полтавської міськради Андрій Карпов виїхав з України. Депутати хочуть замість нього призначити на посаду парамедикиню ЗСУ Катерину Ямщикову
» стор. 11

Героїні трав'яного «шолома»

Українки провели найуспішніший Вімблдон в історії вітчизняного тенісу
» стор. 15

Україна молода

Середа, 19 липня 2023 року

№29 (5941)

Учорашні курси НБУ:
1 \$ = 36,568 грн
1 € = 41,081 грн

Зерновий «коридор затемнень»

Росія може розривати будь-які угоди, а нам все одно потрібно вивозити збіжжя

» стор. 10

Не виключено, що зерновий коридор продовжуватиме роботу, але вже без участі країни-агресора.
Фото з сайту informer.od.ua.

Олег ЖДАНОВ
військовий аналітик

«Рівень складності був просто гігантський. Це ж перлина путіна. Нова атака на кримський міст — чергова унікальна операція СБУ, яку вона провела з ВМС ЗСУ».

■ ВІНАХОДИ

Химеру не видно й не чути

У пиху російським РЕБ українські розробники створили майже досконалу радіостанцію захищеного зв'язку

Тарас ЗДОРОВИЛО

Нинішню російсько-українську війну важко уявити без багатьох складових, зокрема комунікації бійців невеликих підрозділів під час штурмових чи оборонних дій. «Радейки», як кажуть бійці, наразі не менш важливі за «калаша» чи «малюка» в руках воїна під час бою.

Прекрасно розуміють це і наші вороги, тож не дивно, що держава-агресорка щорічно вкачувала мільярдні суми в розроблення й упровадження у своїх військах засобів радіоелектронної боротьби та розвідки: у цьому сегменті ОВТ армія РФ досі сильна. Досвід боїв з окупантами свідчить, що вони здатні «класти» зв'язок наших підрозділів і значно ускладнювати цим роботу наших сил оборони.

Проте українські науковці-розробники не пасуть задніх і здатні звести на пси потуги ворожого ВПК: розробили та налагодили дрібносерійне виробництво радіокомунікаційних пристроїв HIMERА (портативних радіостанцій захищеного зв'язку рівня відділення-взвод).

Один із розробників проекту розповів, що обсяг виробництва на цьому етапі — дрібносерійний. Утім інтенсивність випуску виробів можна швидко збільшити в разі, оскільки виробництво відразу планувалося під значні обсяги. Зараз у військах вже перебуває кілька сотень таких пристроїв, і перші відгуки воїнів щодо їх використання досить схвальні.

Проект армійських радіостанцій HIMERА починався задовго до широкомасштабного російського вторгнення як комерційний, сфокусований для виходу на зовнішній ринок та маспродакши. Група українських інженерів розробляла комунікатор, який міг би зацікавити паркових рейнджерів, представників екстрених служб, охоронних агенцій, поліцейських.

На жаль, опанувати іноземний ринок у наших розробників не вийшло. Але за деякий час після початку «великої війни» вони зібралися разом, щоб на базі наявних напрацювань створити дешеву, захищену, масову радіостанцію для використання у військах. Такий собі аналог NOKIA 1110, тільки для армійців.

«У перші найважчі місяці російського вторгнення я мав нагоду працювати в одній з волонтерських вишкільних груп, яка займалась, зокрема, і навчанням з використання засобів зв'язку. Цей досвід показав, що технологічно із засобами зв'язку, особливо в наймасовішому низовому сегменті, у нас далеко не райдужна ситуація. І це спонукало нас дістати з полиці наші проектні напрацювання і почати діяти», — зазначив один із ключових розробників Олексій.

«Фішка» радіостанції HIMERА в тому, що це насамперед використання алгоритму AES одразу «з коробки». Advanced Encryption Standard — симетричний алгоритм блочного шифрування. В HIMERА розмір криптографічного ключа становить 256 біт. Тож російські РЕРівці можуть розшифрувати сигнал аж поки рак свисне — у них мало що вийде. (Для порівняння, в інших «побутових» радіостанціях таке шифрування докуповується та встановлюється окремо).

Ще одна перевага радіостанції HIMERА — стрибки по частотам. Крім того, аби відстежити в ефірі пристрої проекту HIMERА, ще потрібно знати пароль користувача, який було введено в них безпосередньо в підрозділі. «Навіть ми, виробники, не можемо знайти ці радіостанції в ефірі. Кількість каналів, по яких вони «стрибають», — понад 65 тисяч!» — каже Олексій.

Крім цього, номінальна потужність радіостанцій HIMERА — невелика. В десятки разів менша за потужність звичайної рації. Засікти її засобами РЕР майже нереально. Хіба що стояти дуже близько до ворожої станції. Тримає заряд українська розробка близько трьох діб. Заряджається через популярний нині роз'єм Type C. Як гарнітуру можна використовувати звичайні навушники. Для військових гарнітур, які монтуються на шолом і мають кнопку РТТ, потрібне незначне втручання в конструкцію.

Учасники проекту HIMERА раді скооперуватися з іншими виробниками й розробниками електронної продукції. Зокрема, вони віддали частину монтажних робіт, щоб не відвертати увагу інженерного складу групи на звичайні папани. Цікава робота і з виробниками антен, бо вже думають про подальше вдосконалення своєї конструкції — радіостанцію HIMERА другого покоління, що стала б аналогом американського «Харріса», який перекидає потреби зв'язку ланки рота-батальйон. ■

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Другий удар по кримському мосту експерти назвали унікальним задумом наших військових. За попередньою версією, Україна запустила два морські дрони з чорноморського узбережжя, після чого вони здолали 700-кілометрову відстань і залишилися неприступною мішенню для ворога. Коментуючи цю подію, кремлівські пропагандисти згорали від люті, що, в принципі, й не дивно. «Рівень складності був просто гігантський. Це ж перлина путіна, — прокоментував ситуацію військовий аналітик Олег Жданов. — Нова атака на кримський міст — чергова унікальна операція СБУ, яку вона провела з ВМС ЗСУ».

Наразі відомо, що морські безпілотники серйозно пошкодили автомобільну частину конструкції, тому москалям, що приїхали ніжитися під сонцем українського півострова, доведеться їхати додому через сухопутний коридор. А там, як відомо, точаться запеклі бої. Не виключено також, що ВСУ для надійності пошкодять ще й чонгарський міст, а також залізничну колію кримського. Все це потрібно для того, аби порушити логістичні маршрути кацапського війська. Отож відповідальники наразі створили багатокілометрову чергу в районі кримського перешийка, а ті, хто ще не встиг дістатися до курорту, масово здають квитки.

Найбільш проблемною і непередбачуваною ділянкою фронту наразі став Лимано-Куп'янський напрямок. Рашисти пригнали сюди 100-тисячне угруповання, більш ніж 900 танків, понад 555 артилерійських систем, 370 РСЗО. «Росіяни запанікували від нашого просування на Бахмутському напрямку, — повідомила у своєму телеграм-каналі заступниця міністра оборони Ганна Малайра. — Бо воно хоч і поступове, але щоденне, і майже всі панівні висоти довкола міста ми зайняли. Щойно ми перехоплюємо оперативну ініціативу і починаємо просуватися уперед, ворог одразу активізується на додаткових напрямках, щоб відволікти і відтягнути наші сили туди. Власне, зараз те саме відбувається, тому ситуація передбачувана. Бійці мужньо долають ці обставини і нищать ворога».

Відбити атаки ЗСУ допомо-

Людмила НІКІТЕНКО

Черкаський обласний музей «Кобзаря» Тараса Шевченка поповнився цікавим експонатом: тут тепер є портрет поета, «намальований» 2 тис. 800 гвіздками.

Як повідомили «Україні молодій» працівники музею, щедру посилку отримали вони від Володимира Башака з Івано-Франківська, відомого в Україні колекціонера Шевченкіани, яку він часто презентує на виставках.

«Наш музей Володимир Олександрович не вперше тішить подарунками, проте цього разу подивував авторським виконанням портрета Тараса Шевченка, який він створив

■ НА ФРОНТІ

Надламана скрепа

Удар по кримському мосту та успіх ВСУ в районі Бахмута викликали у рашистів істеріку, тому вони планують активізувати ракетні обстріли і пішли в атаку на Харківщині

Втомився й завалився.
Фото з сайту novakahovka.city.

жуть і касетні боеприпаси, що зараз підвозять на схід. «Процес їх отримання продовжується, — повідомив в ефірі телемарафону спікер Східного угруповання військ ЗСУ Сергій Череватий. — Безумовно, коли ми отримаємо допомогу — цілком легітимно — для оборони нашої країни, ми використовуватимемо абсолютно все, що у нас є, і це суттєво посилить наші позиції».

До речі, злісну заяву путіна щодо появи цього виду озброєння в Україні, де він пообіцяв дати «дзеркальну відповідь», вже прокоментували світові ЗМІ. «У звіті CNN задокументовано, як росій-

ський генерал, який керував звірствами в Сирії, керував і касетними бомбардуваннями Харкова, — повідомили там. — ООН та пов'язані з нею організації також опублікували звіти з цього питання. У заяві, опублікованій 30 березня 2022 року, Мішель Бачелет, яка на той час очолювала відділ ООН з прав людини, зазначила, що, згідно з достовірними повідомленнями, росія вже застосувала касетні боеприпаси в населених районах України «щонайменше два десятки разів», трохи більше, ніж через місяць після початку вторгнення». ■

■ ПОДАРУНКИ

Цвях експозиції

У черкаському «Кобзарі» музейна колекція поповнилася портретом Шевченка з 2 тисяч 800 гвіздків

за допомогою... цвяхів! 2 тис. 800 гвіздочків використав автор, аби «вималювати» на дошці образ Шевченка-солдата», — розповідають у музеї «Кобзаря». І додають, що портрета Кобзаря у такому втіленні в колекції музею ще не було.

«Тож уклінно дякуємо Володимирі Олек-

сандровичу за цей та інші подарунки і сподіваємося на подальшу прихильність», — підсумовують у музеї «Кобзаря».

До речі, уточнюють музейники, Володимир Башак є автором книги «Тарас Шевченко», у якій він презентує зображення значків, медалей, монет, жетонів

Портрет Тараса Шевченка, створений за допомогою 2 тис. 800 гвіздочків.
Фото надане музеєм «Кобзаря».

і надає доступну інформацію про ці предмети. Цю книгу він ще раніше передав музею. ■

Лариса САЛІМОНОВИЧ

■ ЗМІНИ

Марафон без межі

Війна швидко формує в українському суспільстві тренди, на пошук яких у мирному житті довелося б витратити десятиліття

Паралельні реальності

Війна повністю «обнулила» наше старе життя і наразі спрацьовує як психічний анестезіолог, притлумлюючи менш гострі болі. Але як тільки стихне фронт, звідусіль почнуть наступати суто життєві проблеми. Їх кількість відверто лякає вже сьогодні, адже кожен із нас отримав різний досвід проживання цієї трагедії. У підсумку, давній поділ українців за регіональним принципом, тепер збагатився ще більшою кількістю протиріч.

Олексій Сердюк та Максим Жидко вже зараз не виключають ймовірність конфліктів між тими, хто воював і тими, хто зумів уникнути мобілізації. Можуть також сваритися ті, хто виїхав за кордон, з тими, хто увесь час залишався в Україні. Є вірогідність, що військові будуть не задоволені отриманими виплатами і згуртуються на боротьбу за справедливість. У мирних містах доведеться уживатися благополучним громадянам з тими, хто отримав інвалідність на фронті або втратив увесь свій статок під час рашистських бомбардувань.

Вирішити усі ці проблеми надзвичайно складно, але вони не «розмокчуться» самі по собі як кривава гематома. Частина з них, звісно, владнається за допомогою держави і благодійних фондів, але більшість негараздів «потерпілі» долатимуть самотужки. Страх не впоратися може призвести до того, що велика кількість громадян, яка виїхала за кордон, прийме рішення залишитися там назавжди. У результаті, країна зіткнеться з серйозною демографічною кризою, що ускладниться величезними втратами сильних здорових чоловіків на фронті.

До речі, за даними Олексія Сердюка, тимчасова еміграція під час війни – не надто весела прогулянка. «Симптоми стресових розладів значно гостріше виражені серед тих, хто виїхав, ніж серед тих, хто залишився в Україні», – каже він. – «Ця група більш вразлива, оскільки йдеться про жінок і дітей». У принципі, тут немає нічого дивного, адже за відносний спокій на чужині доводиться платити розлукою з близькими. Чи буде повоєнне об'єднання родин безболісним, зараз сказати складно, бо зустрінуться вже дещо різні люди.

І все ж, хоч, як би там було, в обох фахівців є впевненість, що українці здолають і повоєнні проблеми. Більше того, саме пережиті негаразди, а не вічна стабільність зроблять нас ще сильнішими. «Немає іншого шляху розвитку як для людини, так і для суспільства, ніж через подолання різних криз», – вважає Олексій Сердюк. – «Отож українське суспільство дорослішатиме саме у такий спосіб. Питання треба ставити так: «Що персонально я повинен зробити, аби моє життя стало кращим?» Багато українців це вже зрозуміли, тому в країні ще в 2014 році виник потужний волонтерський рух».

Важливо також навчитися жити тут і зараз, не відкладаючи саме життя на повоєнний час. «Те, що у нас відбувається, – це марафон», – каже Максим Жидко. – «Коли ми біжимо стометрівку, то можемо розрахувати свої сили. Ми ж здолали вже більш ніж 500 кілометрів-днів, а скільки попереду – невідомо. Цей марафон, на жаль, не має чіткої межі. Не виключено, що попереду нас чекають не менш масштабні трагедії. Тому нам важливо залишатися зібраними і сильними, щоб ми могли допомогти собі, своїй родині і країні».

Наш дар планеті

Знайти бодай якусь користь від війни дуже складно, але вона така є. Принаймні у глобальному сенсі. За словами Олексія Сердюка, ми внесли у світовий порядок таку важливу річ, як документуван-

Біль зруйнованого життя.
Фото Главерд і UNICEF

ня військових злочинів з перспективою їх розгляду у міжнародних інстанціях.

До речі, ця ініціатива викликала спротив не лише у країнах з диктаторськими режимами, а і в таборі західної демократії. «Тепер всі розуміють, що починаючи війну, є ризик потрапити під суд», – вважає Олексій Сердюк. – «Якщо наша ініціатива матиме логічне продовження і завершення, то це кардинально змінить ситуацію у світі. Досі жодна війна і жодна екологічна катастрофа на кшталт каховської, не була розглянута у правовій площині. Не ініціювалися навіть самі процеси».

З тим, що складні проблеми можуть виступати тригером для розвитку суспільства, погоджується і Максим Жидко. Та ж коронакриза, на його думку, мала дві сторони. З одного боку, для багатьох із нас вимушена самоізоляція стала персональною трагедією. А з іншого – ковід дозволив вищій освіті швидко перейти на дистанційну форму освіти, що допомогло університетам утриматися на плаву після повномасштабного вторгнення.

Війна також запустила в країні чимало таких позитивних процесів, як волонтерство, високий рівень самоорганізації та взаємодопомоги. Українці бодай вимушено, але все ж ознайомилися з культурою сусідніх регіонів та інших країн. Цей досвід допоможе швидше адаптуватися у повоєнній реальності. «Є велика надія особисто у мене, що Україна досить швидко подолає наслідки пережитих трагедій, і ми станемо країною, яка не буде просто однією з країн ЄС», – каже Максим Жид-

ко. – У нас є шанс стати країною, де будуть застосовані та функціонуватимуть велика кількість механізмів (соціальних і технологічних), які ми експортуватимемо до інших держав. Ми у позитивному сенсі є великим полем для експерименту і це, без сумніву, позитивний момент».

Українцям на цій війні теж, до речі, є чого повчитися і у світу. Наприклад, бажанню допомогти. Ні для кого не секрет, що вже замалим не з першого дня війни жителі європейських країн почали приймати на своїй території наших біженців. Багато хто надав для проживання безкоштовно своє житло. Натомість чимало жителів центральних і західних регіонів України виставляли й продовжують виставляти за аналогічну послугу таку орендну плату, яку можуть осилити хіба що заможні люди. На жаль, таких в Україні сьогодні меншість.

Невідомо також сьогодні, як відреагує повоєнне українське суспільство на факти тотальної корупції, що нікуди не зникла навіть зараз. На ділі продовжуємо мати просто кричущу несправедливість, коли одні віддають за свободу країни своє життя, а інші продовжують набивати комори бюджетними гривнями. Тобто у стані вітчизняних клептократів нічого не змінюється навіть у період національної трагедії. А от чи залишиться на тому ж рівні термітні суспільства, сказати складно. Можливо, цей тест стане ще більш вирішальним моментом війни, без проходження якого наша перемога не буде повною. ■

Ефект правильної акули

Півтора року життя у воєнному пеклі трохи протверезили зачаровані голови. Якщо раніше до РФ позитивно ставилися 11 відсотків громадян України, то сьогодні прошарок любителів «руського міра» змалів до показника в 1,6. Щоправда, 18 відсотків опитуваних і далі вважає, що кремлівські маніяки поки що здатні визначити нашу долю. Але при цьому переважна більшість громадян вже впевнено голосує за НАТО та ЄС. «Зараз майже все населення України змінило свою політичну орієнтацію і власну думку стосовно відносин України та Росії», – підсумував результат проведення соціологічних досліджень Олексій Сердюк. – «Саме ці зміни стали центральною подією року».

Свою позитивну роль у прозорині симпатиків скаженого сусіда відіграла і кремлівська пропаганда. Глашатаї брехні так перенаситили маніпулятивною маячню медійний простір, що 70 відсотків українців нарешті навчилися розпізнавати фейки. Це не могло не вплинути на рівень довіри до всього російського загалом і навіть спровокувало (разом з війною) відверту лють. «Ось вам свіжий кейс. Про акулу, яка з'їла росіянина», – каже Максим Жидко. – «Ця подія поділила людей. Але як тепер визначити, ознакою чого є радісний перепоцаний мемчик – ознакою психічного здоров'я чи, як сказав один відомий експерт, – ознакою того, що ми втрачаємо людяність».

Але чому б список припущень не розширити до більшої кількості варіантів? Можливо, українці, наприклад, зраділи тому факту, що завдяки розумній природі на одного потенційного чмобика-вбивцю стало у світі менше? Хтось же мусить тримати сили протидії у справедливому балансі. Тим більше, що ми маємо справу (як з'ясувалося) не зовсім з людьми. Після виявлення катівень на деокупованих територіях, зв'язного поводження з полоненими, підриву рашистами Каховської ГЕС це стало ще більш очевидно. «Свідома диверсія остаточно розвіяла ілюзії щодо того, що у раші є бодай якісь людські цінності», – каже Максим Жидко. – «Та немає їх! Ми маємо справу з країною, де переважна більшість людей дуже радикально відрізняється від нас і всього цивілізованого світу у напрямку, я б так сказав, – психічно хворих механізмів. І тому коли ми стикаємося з таким велетенським злом, то завдяки власним ілюзіям на кшталт – та можливо ж... та не може ж так людина діяти... Може! Тому я всіх закликаю жити в реальності. Ми повинні усвідомити, що маємо справу з ситуацією, де або ми, або нас. Тут немає якоїсь золоті середини».

І ще одна цікава статистика. Як свідчить те ж опитування, до гарячої фази війни найменшим рівнем довіри користувалися правоохоронні органи, включаючи суди та прокуратуру. Сьогодні ці дані трохи зросли у бік позитиву. Українці також стали більше довіряти державним інституціям як таким.

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА

Зерновий «коридор затемнень»

Росія може розривати будь-які угоди, а нам все одно потрібно вивозити збіжжя

Наталія НАПАДОВСЬКА

Термін дії угоди про «зерновий коридор» спливає 17 липня, але ще раніше в м'яз рф заявили, що не мають наміру її продовжувати. 13 липня неабияк «вчасно» Генеральний секретар ООН Гутерреш надіслав Путіну листа, пропонуючи продовжити зернову угоду в обмін на підключення компанії російського сільськогосподарського банку до міжнародної платіжної системи SWIFT. Цікаво, а хто давав пану Гутеррешу мандат на скасування санкцій стосовно рф? Утім, байдуже. Раша і раніше висувала додаткові зустрічні умови — відновлення аміакопроводу Тольятті—Одеса, що, зважаючи на технічний стан аміакопроводу, практично неможливо.

Зернова угода фактично працювала ефективно перші три місяці, з серпня по жовтень 2022 року нею скористалось 421 судно. Після цього почався російський цирк. Росіяни під сміхотворними причинами зривали вихід суден у море — то інспектор захворів, то обідня перерва, то могли ганяти капітана судна за нетиповими документами, що займало ще одну-дві доби, то вибирали з черги новоприбуле судно, ігноруючи ті, що стояли місяць. Якщо на початку пускали 6-7 суден на добу, то з травня 2023 року російські інспектори реєстрували, в середньому, два судна за три доби. Порти «Великої Одеси» практично завмерли ще з позаминулого місяця, нові контракти на експорт зерна через Одесу вже не укладалися, трейдери навіть не виставляли ціни.

Крихкі сподівання на відновлення коридору щезли в червні 2023-го, коли в територіальних водах Туреччини було заблоковано 29 суден, які могли б вивезти з України понад 1,4 млн тонн аграрної продукції. Скільки це коштує? Судно із 64 тисячами тонн зерна на борту засновника агрокомпанії «Прометей» Рафаеля Горояна стоїть у протоці Босфор вже понад 120 днів. За кожен день простою власник сплачує \$20 тисяч. «Те, що ми заробили на зерновому коридорі, ми втратили за місяць», — каже пан Гороян. «Аграрії заплатили понад \$1 млрд демареду (штрафу, що сплачується судовласнику за простій судна в портах понад нормативно встановлений угодою час. — Ред.) в очікуванні дозволів від російських інспекторів», — заявив президент Української зернової асоціації Микола Горбачов. «І хоч «коридор» виглядав занадто дорогим у користуванні, торік він забезпечив 2/3 приросту золотовалютних резервів та зберіг бажання аграріїв сіяти», — зауважує керівник аналітичного відділу Concorde Capital Олександр Парацій. «Імовірно, без перспектив функціонування зернового коридору посівні площі цього року були б нижчі на 25—30 відсотків», — додає він.

Альтернативна логістика агропродукції наземним способом зависока, що за поточних низьких цін не дозволяє заробляти ні окремим фермерам, ні корпораціям. Пам'ятаємо, що значна

частина минулорічного врожаю, особливо це стосується кукурудзи, залишилася на полях узимку, і не тільки на територіях, де ведуться бойові дії. Тож який сенс збирати врожай, якщо його потім не вивезти і не продати?

Діяльність українських агрокомпаній в умовах воєнного часу — це випробування на гнучкість і готовність йти на ризик. І виграють ті, хто зробив ставку на диверсифікацію ризиків та інвестиційні бліц-проекти. Завдяки цьому невеликі дунайські порти, які мають беззаперечну перевагу, адже їх не може заблокувати рф, тепер щомісяця оновлюють рекорди. Експорт-імпорт через річкові порти зріс у 2022 році майже в'ятеро, порівняно з 2021 роком «Сьогодні порти Дунаю — це 20% нашої економіки (експорту)», — констатує заступник міністра інфраструктури Юрій Васюков. Ціни на землю поблизу Дунаю, на нерухомість та оренду житла в Ізмаїлі та Рені зростають у геометричній прогресії. Але і тарифи на доставку зерна з Ізмаїлу до Констанци подвоїлись: з 12-15 євро за тону, до 20-25 євро за тону. Очікується, що під новий урожай ставки зростуть до 30 євро.

Дива трапляються. Просто в Україні їх доводиться організовувати самостійно. Компанія «Нібулон» побудувала в Ізмаїлі, на місці, де нещодавно був тільки очерет, зерновий термінал за 18,5 млн доларів. Почали зводити його в травні 2022 року, а вже у жовтні того ж року було відправлено перше судно. До речі, ажіотажний попит у Європі з боку українців на уживанні річкові судна призвів до подвоєння цін на них. Компанія Kernel, яка практично відмовилася від наземної логістики, теж планує інвестувати 15 млн доларів у новий термінал у Рені. Уздовж Дунаю різні компанії будують 12 терміналів. Але цього замало.

Щоб збільшити пропускну здатність, треба домовлятися з румунами про днопоглиблювальні роботи, адже перевалка з невеликих річкових суден на морські робить логістику дорожчою, а одне морське судно за вантажопідйомністю

Через саботування «зернової ініціативи» світ недоотримав близько 20 млн тонн продовольства. І йдеться про інтереси не лише українського бізнесу, а й половини світу, де просто не вистачає продовольства.

дорівнює десятком річковим. Крім того, слід узгодити питання про цілодобовий прохід суден Сулинським гирлом у дельті Дунаю в Румунії. Тарифи та обсяги теж потребують уваги, бо є питанням не стільки економічним, як політичним і делікатним: пам'ятаємо, який лемент здійняли польські фермери, коли українська агропродукція хлинула на європейські ринки, та ще й перекотили колег із трьох країн? Дай боже, щоб у вересні, коли спливає термін заборони на деяку українську агропродукцію, поляки оговтались.

Українське «золото».

Фото з сайту usm.media.

Комплекс заходів дозволить українським дунайським портам удвічі збільшити обсяги перевалки українського зерна на експорт. А якщо буде проведено роботи із заглиблення українського гирла Бистре — це дасть змогу гарантовано експортувати через Дунайський шлях 30-35 млн тонн зерна щорічно. Притому, що експорт з України у новому сезоні 2023-24 рр може становити 44,8 млн тонн (минулого сезону, який закінчився 30 червня 2023 року, експорт становив 58 млн тонн, виручка — близько \$20 млрд). Є ще перехідні залишки, які на початку нового сезону склали майже 10 млн тонн зернових та олійних, що у 2,5 раза більше, ніж у попередній сезоні.

Звісно, румуни, чий флот на майже 90% покриває перевезення зерна, мають неабиякий зиск із нових можливостей. Згідно з дослідженням журналістки Ганни Ковальчук, Румунія за минулий маркетинговий рік збільшила питому вагу в українському пшеничному експорті з 0,5% до 15,8%, а еквівалент експорту за рік зріс із 26 млн доларів до півмільярда доларів. Де ви ще бачили, щоб в офіційній статистиці

Судна з зерном, простоюючи в портах несуть великі збитки.

Фото з сайту ukrinform.com.

Йдеться в розслідуванні авторитетної Organised Crime and Corruption Reporting Project (OCCRP, Центр дослідження корупції та організованої злочинності).

Нині Україна перевіряє сотні компаній — українських та зарубіжних, які продавали українське «чорне» зерно без належного оформлення чи сплати податків. До речі, напрямок торгівлі пшеницею до Іспанії зріс з 0,8% до 14%, до 2,5 млн тонн. Туреччина збільшила частку в експорті пшениці з 10 до 20%, ячменю — з 19% до 23%, вівса — з 0 до 4%, олії — з 3,5% до 19%. Польща, до речі, в рейтингу покупців нашого збіжжя лише п'ята, по ячменю — восьма, по кукурудзі — сьома. І чого було кричати?

Чи потрібно вкладатися в інфраструктуру дунайських портів, адже, якщо будуть розблоковані великі порти — судна повернуться туди? Це питання, на яке у фахівців немає однозначної відповіді. Найбільш спритні агропромислові компанії (Kernel, Нібулон) все ж вкладають інвестиції в дунайський регіон, за класикою — проводять диверсифікацію ризиків.

Не виключено, що зерновий коридор продовжуватиме роботу, але вже без участі країни-агресора. Надії, що пан Ердоган на запланованій зустрічі в серпні вмовить путіна на щось путне — і Макрон, і Шольц пробували, знаємо результати — немає. Україна вже виділила 20 млрд грн для гарантії фінансової безпеки суден, які готові перевозити українську агропродукцію поза межами зернової угоди. Цей захід потрібний, щоб замінити страхові компанії — жодна з них не застрахує судно з таким маршрутом. Адаже підриг Каховської ГЕС та мінування ЗАЕС залишає мало надій на тверезий глузд агресора. Наразі офіційно всі зацікавлені сторони нічого конкретного не говорять, окрім багаторазово озвученої тези, що експорт українського зерна є критично важливий для світової продовольчої безпеки. Так, через саботування «зернової ініціативи» світ недоотримав близько 20 млн тонн продовольства. І йдеться про інтереси не лише українського бізнесу, а й половини світу, де просто не вистачає продовольства. ■

■ ОТАКОЇ!

Палкий привіт з Болгарії

Секретар Полтавської міськради Андрій Карпов виїхав з України. Депутати хочуть замість нього призначити на посаду парамедикину ЗСУ Катерину Ямщикову

Ганна ВОЛКОВА

Полтавські депутати хочуть змінити секретаря Андрія Карпова на парамедикину ЗСУ Катерину Ямщикову.

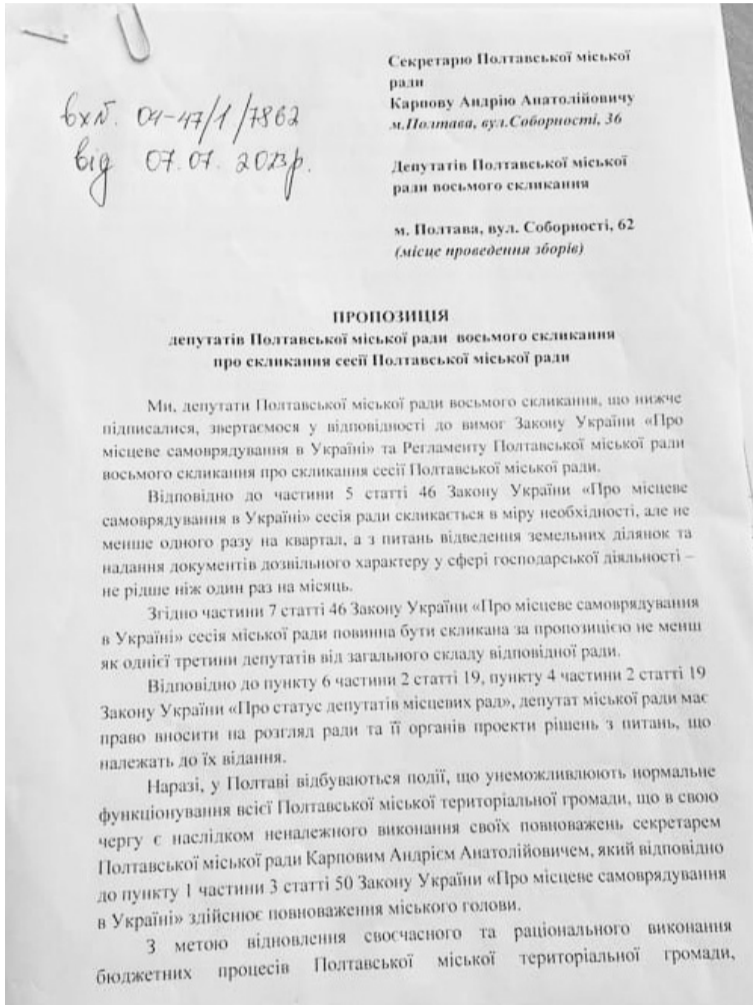
У Полтавській міській раді назрівають гучні кадрові зміни. Сьомого липня 24 депутати із 42-х подали листа на ім'я секретаря міськради Андрія Карпова з вимогою зібрати сесію, на якій мають намір відсторонити його з посади. Мотивуючи це тим, що «у Полтаві відбуваються події, що унеможливають нормальне функціонування всієї Полтавської міської територіальної громади, що, в свою чергу, є наслідком неналежного виконання своїх повноважень секретарем Полтавської міської ради Карповим Андрієм Анатолійовичем». Депутати мали намір таємно проголосувати за нового секретаря в особі Катерини Ямщикової й у випадку обрання зробити її головою виконкому.

Серед підписантів — представники «Слуги народу», «Рідного міста», «За майбутнє», «Свободи», а також позапартійні депутати. Четверо з них, до речі — Вадим Ямщиков, Катерина Ямщикова, Ігор Скляр та Тарас Сняговський — служать у Збройних Силах України.

До колишнього блогера з ніком Андрій Полтава, який після судового вирок Олександра Мамаєва за корупцію отримав владу над містом, багато претензій не тільки в депутатів, а, насамперед, у мешканців Полтавської громади. А вже понад чотири місяці, відколи Карпов виконує обов'язки голови міської ради, він різними методами веде боротьбу лише за те, щоб утриматися у керівному кріслі. Місто між тим продовжує занепадати, корупційні схеми продовжують працювати, роботи депутатського корпусу не видно...

А далі було ще цікавіше. Лист більшої частини депутатів з вимогою зібрати сесію, яка могла б стати якщо не історичною, то поворотною в житті Полтави, раптом десь... загубився у величезному приміщенні міськради. Власне, депутати подавали його до канцелярії. Та коли журналісти «Суспільного» поцікавилися у пресекретаря міської ради Олександра Дедюхіна про прийняте Карповим рішення щодо листа, він відповів, що листа «ніхто не бачив». «Я його в понеділок (11 липня — Ред.) шукав, але його не було. Його канцелярія мала прийняти і розписати на приймальню Карпова. Але в приймальню він не з'явився», — відповів керівник пресслужби. Ба більше, повідомив про те, що на той момент Андрій Карпов уже два дні перебував з робочим візитом у болгарському Велико-Тирново — місті-побратимі Полтави ще з далеких 60-х років.

За законом, що регулює роботу місцевої влади, Андрію Карпову не потрібно спеціального дозволу для виїзду за кордон, адже міська рада забронювала його від мобілізації. Але в цьому випадку людей найбільше

ше обурює те, що він виїхав за межі України під час воєнного стану, не повідомивши про це громаду. А інформація про його місце перебування надійшла не від нього самого, а від пресекретаря, і то випадково, із запізненням.

Журналісти з інтернет-видання «Зміст» вирішили особисто поцікавитися думкою Андрія Карпова щодо цих подій і взяти у нього коментар про терміни наступної сесії, але їхнє звернення у своєму телеграм-каналі він проігнорував, хоча продовжував вести комунікацію в ньому.

Згодом виявилось, що про начебто давно запланований вояж Карпова до Болгарії не знав навіть глава Полтавської обласної військової адміністрації Дмитро Лунін. На його думку, яку він озвучив журналістам під час брифінгу минулого тижня, той уникає проходження військово-лікарської комісії. «А, можливо, він і не повернеться, так що у нас буде колапс у міській раді. Може, він буде переходити у Болгарії, щоб не служити у ЗСУ. Цікава ситуація. Я впевнений, що за допомогою ваших публікацій правоохоронці звернуть на це увагу і розберуться, чи є там порушення», — сказав очільник області.

«Я не приховую своєї поїздки за кордон», — того ж дня нарешті відгукнувся виконавчий обов'язків мера Андрій Карпов на звернення кореспондента інтернет-видання «Полтавщина». І пояснив, що скористався офіційним запрошенням голови великотирновської громади (кметі) Данієля Панова відвідати місто у липні 2023 року.

У запрошенні зазначено, що візит полтавської делегації зміцнить зв'язки між двома громадами, поглибить спів-

працю та дозволить вивчити потенційні напрямки співпраці в різних галузях, таких як економіка, туризм, освіта, культурний обмін. Усі витрати на харчування та проживання полтавської делегації пообіцяв узяти на себе муніципалітет Велико-Тирново.

За інформацією «Полтавщини», компанію Андрію Карпову в Болгарії складає депутат міської ради від партії «За майбутнє», комерційний директор ТОВ «Спортек і К» Іван Діденко. Орієнтовна дата їх повернення — 21 липня.

Виходить, цей вояж просто збігся у часі з поданням листа від депутатів. Що винна в усьому болгарська сторона. Бо якщо не те кляте запрошення, то Андрій Карпов, звісно, скликав би сесію. А так змушений був у напружений момент для політичного життя Полтави їхати до Болгарії аж на два (!) тижні, щоб «відновити тривалі дружні стосунки між нашими містами» й почути від Данієля Панова слова про «непохитну підтримку українців».

Все це виглядає не стільки смішно, скільки сумно. Бо ж усі розуміють: Карпов сам собі не ворог, тому намагається відтягнути момент звільнення.

Лист за підписом 24-х після розквітки Карпова, зрештою, знайшовся. Повідомивши про це у своєму Телеграм-каналі, PadrePoltava, він же керівник пресслужби Полтавської міської ради, він же священник, він же блогер Олександр Дедюхін у верхній для себе манері назвав підписантів заколотниками, котрі, мовляв, принесли листа до міськради з вимогою провести сесію, дізнавшись, що «господаря нема».

«Тобто 24 депутати міської

Андрій Карпов.

Катерина Ямщикова.

ради (а насправді більше), тобто абсолютна більшість депутатів, з абсолютно різних фракцій є заколотниками? Ви впевнені, що проблема саме в них? — адресує запитання до «падре» депутат міськради, юрист Едуард Волков на своїй сторінці у фейсбуці. — З яких пір некомпетентний та неосвічений Карпов, який підбирав крихти зі стола Мамаєва та Киви, став господарем у місті? Може, з тих пір, як у центрі Полтави з'явилися скирти сіна (скошених, нарешті, бур'янів —

Авт.), чи після того, як після маленького дощу все місто затоплене, чи, може, після чергових провалів посеред доріг? Найголовніший господар у місті — це полтавці! До речі, вони Вам платять заробітну плату!

За законом у Карпова є 14 днів з моменту подання депутатів, щоб розглянути пропозицію та скликати сесію. Іншого закон НЕ ВИЗНАЧАЄ.

14 днів спливає якраз 21 липня. Отож, чекати розв'язки конфлікту лишається недовго. ■

■ ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

Коли емоції переважають розум

Марина ФЕДОРЕНКО

З великим задоволенням прочитала в «Україні молодій» за 14 червня матеріал Лариси САЛІМОНОВИЧ «Брежуть — і оком не ведуть: як росія розповсюджувала фейки про підірв Каховської ГЕС».

Було цікаво дізнатися про Такера Карлсона — давнього транслятора рашистських наративів. Про сум'яття, що він вніс у висвітлення американськими ЗМІ трагедії на Каховській ГЕС та популяризації концепту «не все так однозначно». До того ж думки історика Тімоті Снайде-ра, на мою думку, є дуже влучні: «подавати російські заяви поряд з українськими — несправедливо щодо українців».

Окрему увагу заслуговують кремлівські ботоферми та приклад зустрічі американського сенатора Ліндсі Грема із Володимиром Зеленським. Після чого увесь інформаційний простір московії вибухнув через фразу Грема «смерть росіян — найбільш вдала в історії інвестиція», що була вирізана з контексту і склеєна з різних частин діалогу.

Наведені як приклади фейки про американську зброю, прямий конфлікт росії із НАТО та сотні «дез» про Валерія Залужного також вартують уваги кожного українця, як і гірка правда про найпопулярнішу соцмережу TikTok. Емоції, що викликає ця платформа, останнім часом переважають розум у користувачів, а поняття логіки взагалі ігноруються. Тож і маніпулювати людьми тут як ніде легше, чим, відповідно, і користується росія.

Дякую улюбленій газеті за просвітництво.

Наталія ОСИПЧУК

■ ПОСТАТЬ

Незламна гілка життя

Людмила Старицька-Черняхівська залишила спогади про Лесю Українку та Миколу Лисенку і вшановувала героїв Крут

У час випробувань, коли Україна змагається за своє право на існування, так важливо пам'ятати про наш міцний підмурівок, велетнів духу, імена яких не гаснуть з глибини століть. Саме вони, славні пращури, формують генетичний код українців, допомагаючи нам долати морок сьогодення. Людина на тілі доби — за цією стандартною фразою насправді криється ціла епоха, величезний культурний, духовний пласт.

Усі найкращі чесноти увібрала в себе українська письменниця Людмила Старицька-Черняхівська (1868—1941) — людина складної долі, вона за найнесприятливіших умов ніколи не втрачала почуття гідності.

Писала про Дорошенка й Мазепу

Так гірко та несправедливо, що ім'я цієї блискучої письменниці було незаслужено забуто і тавровано впродовж десятиліть. Та це зрештою й не дивно, адже Людмила Старицька-Черняхівська, попри всі складні випробування, що випали на її долю, ніколи не зраджувала ідеали своїх батьків, свого оточення. А мала щастя бути в колі дивовижних людей, велетнів духу, серед яких Олена Пчілка, Лесья Українка, Микола Лисенко.

Дослідник творчості письменниці Юрій Хорунжий писав: «Життя і творчість Людмили Старицької-Черняхівської особливо імпонують своєю сталістю переконань, вірністю одного разу обраній історичній тематичі, непристосованістю до перемінних вітрів. Недарма ж на показовому процесі «СВУ (Спілки визволення України)» у Харківській опері Людмила Михайлівна виглядала анахронізмом — з лорнеткою у правиці, дивачкою — у словнених гідності відповідях без запопадливості перед «лицем пролетарського суду».

Людмила народилася в славетній письменницькій родині. Батько — відомий літератор і громадський діяч Михайло Старицький. Дядько — видатний композитор Микола Лисенко... Плеяда видатних культурних діячів гідно поповнилася представниками молодшого покоління, серед яких була і Людмила Старицька.

Жага пізнати все нове, бодай на трохи зупинити мить, коли «ми були ще козаками», — це все про Людмилу Старицьку. «Кобзу та бандуру перебрав Михайло Старицький з рук козацьких і став співцем героїчного періоду в нашій історії, — писав Юрій Хорунжий. — Цей інструмент перебере в нього донька Людмила. Вона перейняла майже всі татові таланти і його активну людяну вдачу, вболівання за справи мистецькі і громадські».

Цікаво, що якщо з численного доробку письменниці бодай щось відомо читачеві (драматичні твори «Гетьман Дорошенко», «Іван Мазепа», повісті «Діамантовий перстень», «Мрія», «Жива могила»), то блискучий доробок — мемуаристика — залишається «терра інкогніта». Водночас Людмила Михайлівна написала настільки блискучі спогади про своїх сучасників, що

читаються на одному подиху, наче захопливий роман.

Людмила Старицька товаришувала з Лесею Українкою, і ця дружба витримала випробування часом. Саме з Лесею, її старшим братом Михайлом Косачем, Володимиром Самійленком, Євгеном Тимченком, Максимом Славинським, Іваном Стешенком, Олександром Черняхівським (своїм майбутнім чоловіком) Людмила Старицька склали гурток передової молоді, названий «Шляхою».

Переказ життя Лесі Українки: і сили, і бажання, і любов

Слова любові, відданості письменниці вклала в спогади про свою духовну посестру. По суті, це — блискучий есей, у якому є все: і радість дитячої дружби, і етапи дорослішання, і вир боротьби, в якому формувалася та гартувався Лесин характер: «Я не пишу біографії Лесі — я пишу на могилі. Хочу тільки показати ту основу буденного життя нашого поета, на якій ткали чудові шати серце і талант».

Згадуючи дитячі роки майбутньої поетеси, Людмила Старицька особливу увагу звертає на те, як гартувався її характер. Попри те, що хвороба міцно вже взяла Лесю в свої лещата, ніколи ніхто не чув від неї ані скарг, ані нарікань. Мужність і серце, мов криця, таке, яким має бути серце воїна.

Юнацькі роки письменниці згадує із захватом: скільки мрій, сподівань, бажання творити літературу! «Ми перекладали зразкові твори європейської літератури, укладали хрестоматії для дітей старшого віку, — писала Людмила Старицька. — В молодих головах шумували і сили, і бажання, і любов. Лесине життя точилося серед старших і молодших товаришів, серед горя й турбот...»

Людмила Старицька не веде хронологічний опис подій; це наче спалахи, миті життя, що закарбувалися в пам'яті і висвітлили людину дивовижної вдачі, яка звикла «крізь сльози сміятися» і долати усі перешкоди. Останні роки життя Лесі — то суцільна боротьба зі смертю, аби вирвати бодай ще кілька років життя. Як це часто буває — видатний поет, який змушений перебувати у злиднях, чекаючи на мізерний гонорар... Історія стара як світ...

Як згадувала посестра Лесі Людмила Старицька, останнім часом фінансове становище її було скрутне, злидений літературний гонорар доходив до Лесі неакуратно, проте сама Лесья намагалася нікого не обтяжувати своїми проханнями. «Краплі егоїзму не було в цієї людини, не було й тоді, коли близька смерть дає на нього право... Життя дало їй талант, палке серце, тепле коло інтелігентної дружньої родини і... смертельну хворо-

бу, втрати. На її житті справились слова Гете: «Хто хліб свій не кропив сльозами // Хто не ридав безмовними ночами // Той сил небесних не знав», — пише Людмила Старицька.

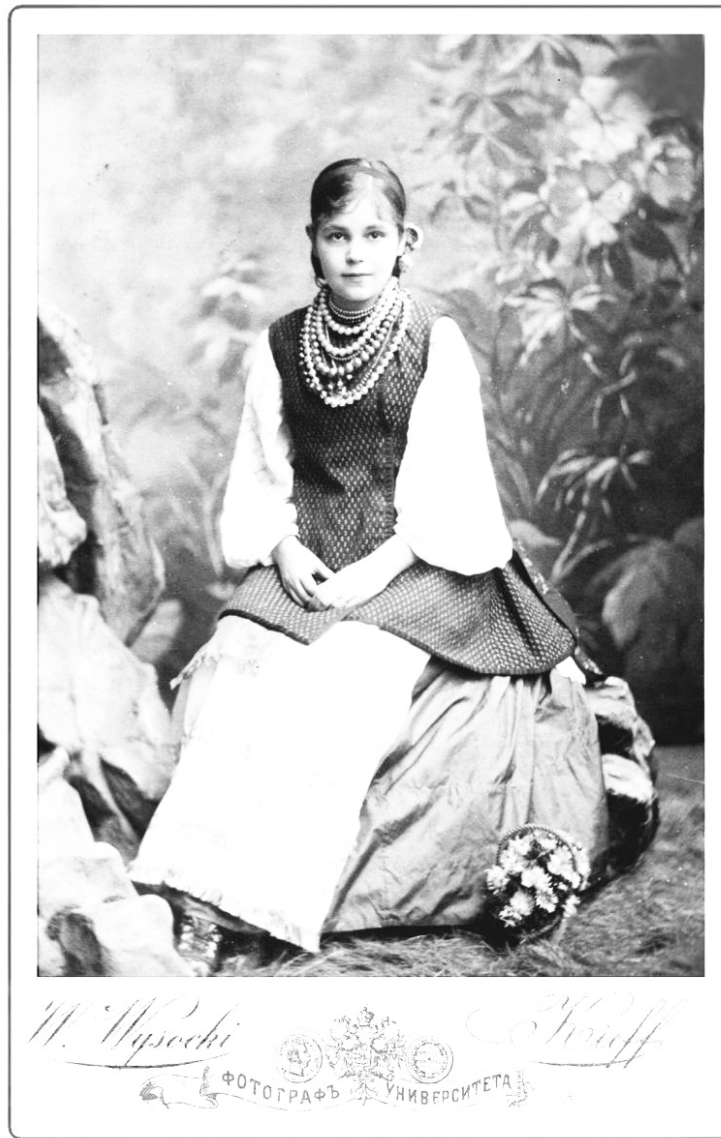
Часто, читаючи спогади про видатних людей, зауважуємо, що вони почасти схематичні, позбавляють читачів цілісного уявлення про згадувану людину. Натомість Людмила Старицька змушує поглянути не лише на поетесу, а й на ту епоху, в якій їй судилося жити. Видатна особистість на тлі епохи — то завжди несподівано, хоча подекуди й прогнозовано. Натомість Людмила Старицька змушує трохи змінити вже ustalений погляд. Здавалося б: творчість Лесі Українки вітали, вона, висловлюючись сучасною мовою, була успішною...

Проте Людмила Старицька робить трохи інші висновки: «Вона вливала у свої твори все життя своє, а ті люди, задля яких вона писала... обминали її. Скажу коротко: твори її стали б окрасою кожної з європейських літератур. Глибоке почуття пекучої любові й непохитної віри, героїчний настрій поетеси, разом з тим широким світоглядом письменниці й глибіню її думки підносять твори її на надзвичайно високий рівень. Вони буквально переймають читача вогнем серця й натхнення самої Лесі Українки. Й не дивно, ці твори — це саме життя її, її сльози, її зброя, її страждання і любов...»

Здавалося б, висновок має бути однозначний: читачі радо вітають свою талановиту сучасницю, нею захоплюються. Крізь століття ця картина уявляється саме так, проте Людмила Старицька вражає своєю безкомпромісною оцінкою: «Червоною ниткою переткано всю творчість Лесі Українки почуттям високого героїзму. Героїнею вона була і в поезії, і в щоденному житті.

Можна офірувати рідному краю все, та коли людина не чує відгук на свою офіру — офіра легкою стає. Лесья відгук майже не чула — її твори були вищі середнього рівня її часу. В якійсь лихий жарт зіграла з нею доля: перші спроби Лесині зустріли тепло і старші, і молоді товариші.

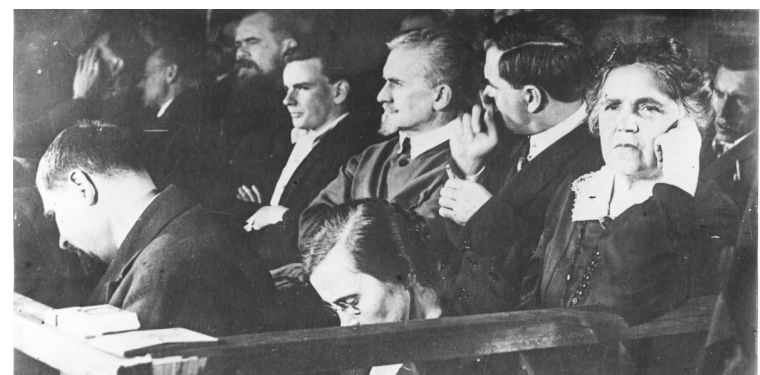
Читачі захопилися її поезією, і Лесья зайняла одразу чільне місце в українській літературі, але останніми роками, коли творчість її піднялася до найвищого ступеня, коли вона пішла на снігову верховину життя, — читачі лишилися в долині. Проте Лесині любові, Лесиного завзяття не зламало ніщо. Біля неї вигравало на сонці широке море російської літератури, російської суспільності, де б завчасу зрозуміли і піднесли її, але вона лишилася у своїх Термопілах (битва при Термопілах, під час якої цар Леонід очолив 300 спартанців для захисту Греції

Людмила Старицька. 1882 рік.
Фото з фондів Музею видатних діячів української культури.

Людмила Старицька-Черняхівська з чоловіком Олександром та донькою Веронією. Київ, 1925 рік.
Фото з Вікіпедії.

Засідання суду у справі СВУ. Серед підсудних крайня праворуч — Людмила Старицька-Черняхівська. Харків. 1930 рік.

від перської навали і загинув у бою. — Авт.), «вірна законам своєї країни». На залізний вівтар свого убогого краю вона поклала все, що мала — талант і серце, і свої недовгі дні...»

Що тут додати... Минають століття, а золоті слова письменниці сприймаються так, ніби сказані нині. Скільки маємо прикладів, коли митець постає перед дилемою, з

Валерія МУСХАРІНА,
студентка Київського університету імені Бориса Грінченка

■ НА НІЧ

І наїстися, й не переїсти

Прості літні вечери за мінімум часу

«Що приготувати на вечерю?» – часте питання багатьох господинь. Хочеться зробити щось смачне, легке й корисне, адже цей прийом їжі має ключове значення – забезпечує нас необхідними поживними речовинами та амінокислотами для відновлення усіх систем організму під час сну. Утім, літня спека позбавляє бажання довгий час стояти за плитою, а через високу температуру на вулиці хочеться чогось легкого й сезонного. Отож це питання набуває ще більшої актуальності: аби було просто, швидко й здорово.

Корисна вечеря має три правила. Перше – відсутність зайвої калорійності. Друге – баланс білків та складних вуглеводів (бо прості вуглеводи перетворюються на зайву вагу). Третє – прийом їжі за три години до сну: аби не навантажувати шлунок і зранку почуватися бадьоро.

Овочі – ідеальний продукт для будь-якого часу доби: містять велику кількість клітковини, що регулює травлення, і мінімум калорій, є джерелом вітамінів, корисних мікроелементів. Можна сміливо варити, запікати, робити різноманітні салати та не боятися зайвої тяжкості у шлунку.

Мамо, я поїв і в шапці

Чудовим варіантом вечері стануть запечені кабачки під «шапкою» із сулугуні. Приготування займе не більше пів години, а страва ресторанного рівня здивує родину та гостей.

Підготуйте такі інгредієнти:

- * 3 кабачки середнього розміру;
- * 250 грамів сулугуні;
- * 80 грамів сметани;
- * сушений часник, сіль та перець.

Кабачки розрізаємо вздовж на слайси завтовшки близько сантиметра (з одного кабачка у середньому виходить від 3 до 5 слайсів). Сир нарізаємо тонкими пластинами, а сметану змішуємо з часником і спеціями.

Кабачкові слайси змащуємо сметаною та «застеляємо» пластинками сиру сулугуні. Духовку розігріваємо до 180 градусів, викладаємо заготовлене на деко шаром сиру догори, запікаємо близько 15 хвилин. За бажанням активуємо функцію «Гриль» та готуємо кабачки ще 5 хвилин.

Запечені кабачки під шапкою з сулугуні.

Запечена скумбрія з картоплею в духовці.

Куряче філе з овочами та медово-соєвим соусом.

Салат з буряка з чорносливом і фундуком.

Ідеальна страва для ідеальної фігури

Ідеальним білковим продуктом для вечері є курятина або індичка – як основна страва, так і добавка до салатів. Біле м'ясо – рекордсмен із вмісту білка, вітамінів А, Е та В, калію, кальцію і магнію. Воно ідеальне для корисної та легкої вечері, що швидко засвоїться й не перевантажить організм холестерином або зайвими калоріями. Чудовий приклад – куряче філе з овочами та медово-соєвим соусом.

Підготуйте такі інгредієнти:

- * філе курки – 0,6 кг;
- * кабачок або цукіні – 1 середній плід;
- * перець солодкий – 200 грамів;
- * морква – 1 штука;
- * мед – 10 грамів;
- * соєвий соус – 80 мілілітрів;
- * часник – 2 зубчики;
- * олія або вершкове масло для змащування форми.

М'ясо і всі овочі (крім часнику) нарізаємо кубиками або соломкою приблизно однакового розміру. Форму змащуємо олією, на дно викладаємо м'ясо, зверху – шар овочів. Умикаємо духовку і прогріваємо її до 180 градусів. Тим часом готуємо заливку із соєвого соусу та меду.

Ставимо форму з овочами та м'ясом у духову шафу, запікаємо 25 хвилин в режимі верхнього та нижнього нагріву. За 5 хвилин до готовності виливаємо у форму заливку. Після завершення приготування вичавлюємо кілька зубців часнику та ретельно перемішуємо.

Перед подачею можна додати трохи лимонного соку та зелені.

спагетті з морепродуктами у вершковому соусі.

Всіх салатами годусь, але він ще і лікує

Куди ж без нашого буряка? Цей український овоч захищає від ультрафіолету, підвищує рівень гемоглобіну, допомагає при втомі, корисний вагітним та людям, які мають когнітивні проблеми. До того ж харчова цінність робить його корисним для тих, хто хоче схуднути або тримати своє тіло в бажаній формі. Що може бути краще для вечері? Отож готуємо смачний салат із буряка з чорносливом і фундуком за рецептом шеф-кухаря Євгена Клопотенка.

Підготуйте такі інгредієнти:

- * 2 невеликі буряки;
- * 1 жменя чорносливу;
- * 50 г фундука (можна замінити на грецький горіх);
- * 2 солоні огірки;
- * 3 ст. л. соняшникової олії;
- * сіль та перець за смаком.

Буряк можна приготувати двома способами: запекти у духовці або відварити. Обов'язково огортаємо його фольгою перед запіканням, а при готовності очищаємо від шкірки та натираємо на крупну терку. Чорнослив нарізаємо невеликими слайсами: якщо він сухий, то попередньо заливаємо окропом на 10 хвилин.

Фундук рубаємо ножем, а солоні огірки нарізаємо кубиками. Викладаємо всі складові у салатник, приправляємо сіллю, перцем та олією. Перемішуємо і одразу куштуємо!

Все найсмачніше в одній тарілці

Тим, хто надає перевагу вияткові білку, на вечерю підійдуть морепродукти. Вони багаті на поліненасичені жирні кислоти (наприклад, омега-3), корисні для серцево-судинної системи та допомагають у боротьбі зі шкідливим холестерином. Наприклад, можна обрати спагеті з морепродуктами у вершковому соусі.

Підготуйте такі інгредієнти:

- * спагеті – 420 г;

- * базилік;
- * оливкова олія;
- * морський коктейль – 500 г;
- * мускатний горіх – щіпка;
- * вершки – 350 мл;
- * перець;
- * часник – 3 зубки;
- * сіль;
- * цибуля – 3 шт.

Нарізаємо якомога дрібніше часникові зубчики і цибулю. Кип'ятимо воду та відварюємо спагеті згідно з інструкцією. Вливаємо в пательню масло, додаємо подрібнені продукти. Об-

Ловися, рибко!

Риба – ще один чудовий вибір на вечерю: вона повністю засвоюється і перетравлюється організмом протягом кількох годин, зміцнюють імунітет і насичують нас важливими мікроелементами, такими, наприклад, як йод і фтор.

Запечена скумбрія з картоплею в духовці – повноцінна вечеря, до того ж дуже смачна. Риба буде готуватися разом з картоплею – дуже ніжною, смачною, з легким ароматом часнику та розмарину.

Підготуйте такі інгредієнти:

- * Скумбрія – 2 шт.;
- * Картопля – 7 шт.;
- * Сметана – 1,5 ст. л.;
- * Гірчиця – 1 ч. л.;
- * Гірчиця французька – 1 ст. л.;
- * Часник – 2 зуб.;
- * Розмарин – 4 гілочки;
- * Олія рослинна – 1 ст. л.;
- * Сіль та суміш перців – за смаком.

Рибу чистимо від нутрощів, відрізаємо хвіст, голову й плавники. Добре промиваємо, видаляємо чорні плівочки в череві. З обох боків робимо хрестоподібні насички, солимо та перчимо. Натираємо рибу спеціями з обох боків та всередині.

В окремій піалі змішуємо сметану та обидва види гірчиці. Змащуємо скумбрію сметанно-гірничним соусом з усіх боків, залишаємо промаринуватися. А тим часом чистимо і нарізаємо картоплю невеликими шматочками: тоді вона гарантовано пропечеться.

Не забуваємо ввімкнути духовку. У глибокій мисці картоплю добре перемішуємо зі столовою ложкою рослинної олії, пропущеним через прес часником і свіжомеленим перцем за смаком.

Картоплю візуально ділимо на дві рівні частини, на кожен лист фольги кладемо по половині картоплі, зверху рибу та гілочки розмарину з боків. Загортаємо скумбрію у фольгу так, щоб потім було зручно розкрити у вигляді човника і допікати до рум'яності та укладаємо на деко. Відправляємо в розігріту до 180 градусів духовку на 30 хвилин. Потім розгортаємо фольгу і готуємо ще приблизно 30 хвилин: картопля має повністю пропектися, а рибка – стати рум'яною. Смакуємо!

смажуємо, вливаємо вершки.

Підсолюємо й посипаємо перцем та мускатним горіхом. Перемішуємо й поварюємо на малому полум'ї 5-7 хвилин. Далі додаємо морепродукти й готуємо 2-3 хвилини.

Зливаємо рідину з макаронів (які обов'язково мають бути з твердих сортів пшениці) і відправляємо їх у соус. Перемішуємо і нагріваємо хвилину. Перед подачею прикрашаємо кожну порцію спагеті базиліком. Можна смакувати! ■

Людмила Кіченюк
українська тенісистка**«Звичайно, це приголомшливе відчуття — бути чемпіонкою Вімблдона у міксті. Ці десять днів стали для мене незабутнім періодом, яким я просто насолоджувалася. Насправді я намагалася хоч трохи підбадьорити людей в Україні своїм виступом. Я сподіваюся, що це їм трохи допоможе».**

Олексій ПАВЛИШ

ТЕНІС

Героїні трав'яного «шолома»

Українки провели найуспішніший Вімблдон в історії вітчизняного тенісу

Із фінальними матчами Вімблдона-2023 завершується і трав'яний тенісний сезон. Приємно, що цьогорічний трав'яний «шолом» став найуспішнішим в історії українського тенісу.

Все почалося з того, що одразу троє наших тенісисток оновили або повторили свій найкращий результат на турнірі. Марта Костюк уперше вийшла до третього кола, здолавши на шляху до цієї стадії восьму ракетку світу Марію Саккарі. До речі, це дебютна перемога Марти над представницею топ-10.

Позитивно можна оцінювати виступи в Лондоні й Леся Цуренко, яка, зважаючи на перманентні проблеми з ліктем, узагалі проводить один із найкращих сезонів у кар'єрі. На трав'яному «шоломі» Лесі вперше дійшла до четвертого раунду, записавши до свого активу ще й перемогу на найдовшому жіночому тай-брейку в історії «грэнд-слемів». Такий прорив суттєво позначився й на рейтингових позиціях Цуренко: цей тиждень українка починає у топ-50.

Натомість Еліна Світоліна продовжує дивувати тенісний світ після свого повернення з декрету. Відновивши виступи у квітні, колишня третя ракетка планети вже встигла повторити свої персональні рекорди на Ролан Гарросі та Вімблдоні (чвертьфінал та півфінал відповідно), виграти титул у Страсбурзі й повернути собі звання першої ракетки України. Власне, після півфіналу в Лондоні Еліна тепер 27-ма у таблиці про ранги (Ангеліна Калініна, яка до того очолювала національний рейтинг, тепер 28-ма). Зважаючи на те, що ще у квітні Світоліна була за межами рейтингової тисячі, стрімке повернення очевидне.

Після двох вольових перемог на «шоломі» над білорускою Азаренко та першою ракеткою світу полькою Швонтек від Еліни очікували і боротьби за фі-

У тандемі з хорватом Павичем Людмила Кіченюк принесла Україні перший трофей на Вімблдоні.

Фото: Reuters.

нал. Навіть Швонтек відкрито говорила, що далі вболіватиме саме за українку. Утім на заваді українці знову, як і в півфіналі Олімпіади-2020, стала чешка Маркета Вондроушова. Граючи лівою рукою, фіналістка ігор у Токіо та РГ-2019 постійно змушувала українку помилятися, та й сама Еліна визнала потім, що грала не так добре, як у попередніх матчах (3:6, 3:6).

«Я розчарована матчем, своїм виступом у матчі за фінал. Загалом же, звичайно, це був чудовий турнір. Я намагалася боротися до останнього, хоча й не показала своєї найкращої гри проти Маркети, вона ж, навпаки, зіграла відмінно. Сподіваю-

ся, що українці продовжуватимуть мене підтримувати, а також на те, що зможу отримати ще один шанс», — оцінила свій виступ Світоліна.

Вондроушова зрештою тріумфувала і в фіналі, здолавши представницю Тунісу Онс Жабер. Жабер вдруге поспіль поступається у матчі за головний трофей Вімблдона, загалом у неї вже три поразки у фіналах «шоломів». Маркета ж увійшла в історію як найбільш низькорейтингова чемпіонка (перед турніром вона йшла 42-ю, а завдяки першому для себе «шолому» дебютує в топ-10).

Однак після прикрого вильоту Еліни без титулу в Лон-

доні Україна не лишилась — найкраща українська парниця, 15-та ракетка світу в парі Людмила Кіченюк, виграла турнір у міксті разом із хорватом Мате Павичем. Старт «шолома» для Люди вийшов невдалим — у тандемі з латвійкою Остапенко вони не змогли захистити минулорічний півфінал, програвши вже в першому раунді. Але співпраця з чемпіоном п'яти «шоломів» Павичем цього разу вийшла надзвичайно продуктивною — вищеюкою на турнірі стала перемога у фіналі на центральному корті з ударом на виліт від Кіченюк на вирішальному розіграші.

Людмила таким чином стала першою українською чемпіон-

кою Вімблдона (незалежно від розряду) та першою переможницею «шолома» саме в міксті (у 2005 році у фіналі змішаного розряду Вімблдона грала Тетяна Перебийніс, але свій матч програла). Загалом же для України це другий титул на «шоломах» після тріумфу сестер Бондаренко в Австралії у 2008 році.

«Звичайно, це приголомшливе відчуття — бути чемпіонкою Вімблдона у міксті. Мені дуже сподобалося грати з Мате. Він чудовий гравець. Ці десять днів стали для мене незабутнім періодом, яким я просто насолоджувалася. Насправді я намагалася хоч трохи підбадьорити людей в Україні своїм виступом. Я сподіваюся, що це їм трохи допоможе, тому що вони борються за свою свободу», — сказала Люда на церемонії нагородження.

У чоловічому ж одиночному розряді, як і в жіночому, теж не обійшлося без несподіванок. З одного боку, фіналісти були очікувані — перші ракетки світу Новак Джокович і Карлос Алькарас, але виграв не той, на кого всі ставили. Перевагу експерти віддавали саме володарю 23 «шоломів» Джоковичу, який, до того ж, виграв чотири Вімблдони поспіль, а на центральному корті взагалі не програв аж 10 років. Після розгромно програного першого сету здавалося, що для 20-річного іспанця все втрачено, але він зміг переломити хід зустрічі, вирвавши перемогу в п'яти партіях. Тепер у наймолодшій в історії першій ракетки планети два «шоломи» (перший він виграв торік у США) та перспективи з часом досягти рівня «Великої трійки»: Федерера, Надаля й Джоковича. ■

ПЛАВАННЯ

У водній стихії

У столичній акваторії Дніпра відбувся прем'єрний етап міжнародної серії Oceanman

Григорій ХАТА

Через війну проведення в Україні великих спортивних заходів було поставлено на паузу. У своїй переважній більшості масштаб спортивних збірань обмежувався онлайн-форматом. Водночас минулих вихідних у Києві відбулася знакова велелюдна подія. Упродовж двох днів близько восьми сотень плавців в акваторії Дніпра перевіряли свої сили на довгій воді, долаючи дистанції на 2, 5 та 10 км. Столиця України вперше приймала етап відомої на весь світ плавецької серії Oceanman.

Поруч із майстрами своєї справи також змагалися й аматори. Переважно саме вони й становили левову частку учасників Oceanman Kyiv-2023. Переживаючи непрості часи, кожен з українців відкриває для себе свій власний рецепт стійкості та витривалості.

«Регулярні тренування загартовують та дисциплінують, допомагають тримати себе у добрій фізичній формі», — наголошують учасники змагань.

Ветеран російсько-української вій-

ни Дмитро Терещенко вперше проплив двокілометрову дистанцію: «Після поранення я мав велику жагу до життя, до руху. Для мене плавання — це атмосфера швидкості, якої я не відчуваю зараз».

Саме через двокілометровий спринт для багатьох плавців-аматорів розпочинається їхнє знайомство з відкритою водою. «Готуючись до дебютного старту, вдалося відкрити в собі нові можливості, побачити власні сильні сторони, здолати внутрішні бар'єри», — ділиться відчуттями після успішного завершення двокілометрового запливу одна з його учасниць.

А от дистанція на 10 км — це вже зовсім інший рівень. Цей водний марафон з 2008 року входить до програми Олімпійських ігор. І тут, у Києві, свої можливості на олімпійській дистанції також перевірила й юна надія українського плавання Марія Городня. 18-річну представницю Львівщини вже називають новою «золотою рибкою» України. На минулорічному чемпіонаті України вона впевнено виграла «золото» на 400 м, 800 м та 1500 м. Цьогоріч вона стала чемпіонкою країни

У Києві пройшов дебютний етап міжнародної серії Oceanman.

Фото з фейсбука OCEANMAN Ukraine.

на 1,5 км. Так само «взяла» вона й жіночий залік «десятки» київського Oceanman — 2:07:48. (До речі, схожий результат — 2:07:35 — показала українка Христина Панчішко на Олімпіаді-2020 в Токіо). А найшвидше серед чоловіків київський водний марафон проплив уродженець Кривого Рогу Володимир Воронько — 2:05:45. Примітно, що обоє переможців «океанменівського» марафону — срібні медалісти ЧУ-2023 на відкритій воді на 10 км.

Заплив на 5 км у чоловіків виграв Михайло Перепилиця, на двох кілометрах

тріумфував В'ячеслав Семгайкін. Натомість у жінок подвійним успіхом на дистанціях 2 та 5 км відзначилася Ганна Пасічник.

Додамо, що організатори київського Oceanman провели й благодійний заплив на 500 м, зібрані кошти від якого передали на потреби ЗСУ.

«Дуже приємно, що в такі важкі часи багато людей змогли отримати порцію позитивних емоцій», — наголосили в організаторстві змагань і повідомили, що наступний Oceanman в Україні запланований на 29—30 червня 2024 року. ■

Читайте
в наступному
номері:

Майбутнє досліджень, розробок та інновацій

Чому не маємо розуміння, що наука може зміцнювати обороноздатність, і чи варто створювати новий орган, де наукових лідерів оцінюватимуть посередності?

16 **УКРАЇНА МОЛОДА**
СЕРЕДА, 19 ЛИПНЯ 2023

КАЛЕЙДОСКОП

■ НА РУШНИЧОК

«Втомилась від сумних пісень»

Надя Дорофєєва вийшла заміж

Адреналіна ШУГАЙ

У графі «сімейний стан» української співачки Наді Дорофєєвої недовго стояв прочерк. Лише трохи більше року тому, в березні 2022-го, Надія та її перший чоловік, співак Володимир Дантес, оголосили про своє розлучення. Але самотньою вона побула зовсім трохи: вже незабаром поповзли чутки, що зірка зустрічається з ресторатором Мішею Кацуріним. Надія довго не підтверджувала, але й не спростовувала ці припущення. Та зрештою шила в мішку не втайні: спільні фото закоханих почали з'являтися в соцмережах. На всі запитання співачка тільки загадково відповідала, що дуже щаслива. Настільки, що вирішила знову ступити на весільний рушничок.

Все відбулося в традицій-

ній для сором'язливої Дорофєєвої таємничості. Спочатку поповзли чутки про те, що пара одружилася. Але ні Надя, ні Міша ніяк не коментували їх. І от молодята таки вирішили поділитися новою про своє одруження та показати фото весільної церемонії.

«Подейкують, Кацурін та Дорофєєва таємно одружилися. Не знаємо, правда це чи ні, але фотки такі в телефонах у нас є», — знову з натяжками підписали весільні фото молодята.

Водночас жодних подробиць про своє весілля пара не розповіла, обмежившись світлинами і романтичним відео поцілунку. Що ж, слова з нової пісні Дорофєєвої «втомилась від сумних пісень» тепер набули зовсім іншого змісту... ■

Надя Дорофєєва та Міша Кацурін.

Адреналіна ШУГАЙ

Упродовж останнього воєнного року солістка гурту Оніка Наталка Жижченко веде активну концертну і благодійну діяльність, бере участь у соціальних проєктах. Днями вона оголосила про вихід нового альбому ROOM, який називає «найбільш особистим і споглядальним альбомом з усієї творчості» гурту. «Він має важливу місію — розповісти світові і лунає так гучно, як дозволяє наш творчий голос! — написала Наталка. — Адаже боротьба триває, і ми маємо робити більше, ніж можемо, кожен на своєму місці!».

Крім того, нещодавно лідерка гурту стала амбасадоркою програми Spotify Equal — програми, яка підтримує талановитих музикантів та артистів з усього світу, а також обличчя інформаційної кампанії «Твої почуття теж важливі», яку запустила Міжнародна організація з міграції (МОМ) з метою безкоштовної психологічної допомоги українцям.

І якщо непомітно для загалу в усій цій

■ НАРОДИНИ

Оника і «правнуки»

Лідерка фолькгурту Наталка Жижченко вдруге стала мамою

Круговерті подій і проєктів 38-річна Наталка здійснила свій особистий проєкт — вдруге стала мамою! Про народження донечки співачка повідомила в інстаграмі, запостивши фото маленької ручки малюка, яку тримає разом з чоловіком, продюсером Євгеном Філатовим. Фото Наталка підписала лаконічно: «Ліна» — саме так назвали донечку.

Народження другої дитини стало повною несподіванкою навіть для колег по цеху. «Я так і думала, все соромилася спитати. Ви молодці! Вітаю!» — написала під постом співачка Джамала. Також свої привітання залишили

Світлана Тарабарова, The Hardkiss, Алан Бадоев, Дмитро Монатік та інші знаменитості.

Водночас прихильники співачки згадують, як свого часу Наталка Жижченко розповідала в інтерв'ю про те, що не хоче дітей, і зараховувала себе до чайлдфрі — людей, які свідомо обирають бездітність. А потім у пари з'явився син Олександр, якому зараз три роки. А тепер ще й донечка.

«Цікаво вийшло, що з childfree тенденція йде child three», — написав у коментарях один із прихильників Оника. А чом би й ні? Де двос, там і троє! ■

■ ПОГОДА

20–21 липня
за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно, невеликий дощ. Вітер південно-східний, 1-2 м/сек. Температура вночі +16...+18, удень +27...+29. Післязавтра вночі +15...+17, удень +26...+28.

Миргород: без опадів. Уночі +16...+18, удень +25...+28.

Вінниця: без опадів. Уночі +17...+19, удень +27...+29.

Одеса: місцями опади. Уночі +22...+24, удень +28...+32.

Курорти Карпат: хмарно, невеликий дощ.

Трускавець: уночі +13...+15, удень +24...+26.

Моршин: уночі +14...+15, удень +25...+27.

сонячно

мінлива хмарність

хмарно

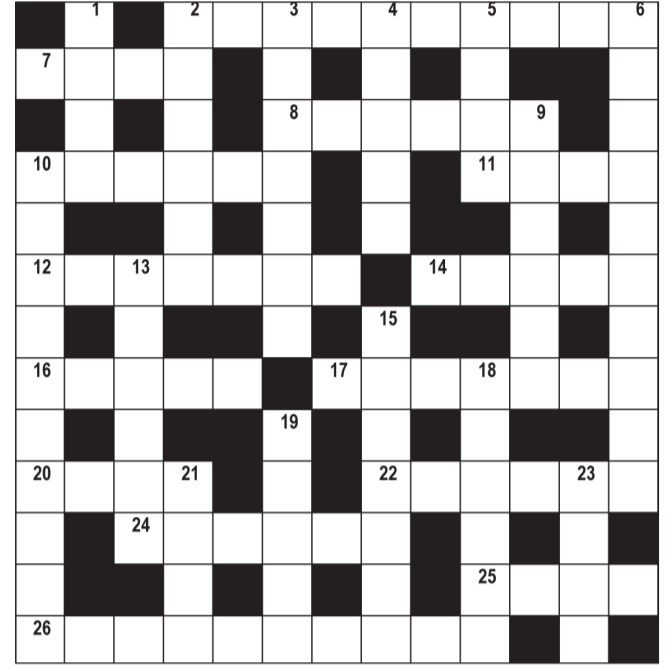
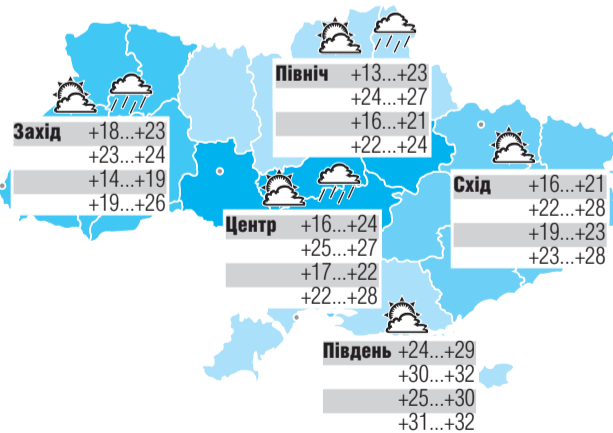
дощ

сніг

дощ, гроза

■ КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №29

По горизонталі: 2. Головний редактор позиційного білоруського телеграм-каналу NEXТА, затриманий днями у Мінську. 7. «Український наркотик». 8. Дорожня сумка. 10. Флорентійська династія, представниками якої були четверо Пап Римських: Лев Х, Пій IV, Климент VII, Лев XI. 11. «А до мене ... приходив, коробочку раків приносить» (народна пісня). 12. Герой народної казки. 14. Російський косметичний засіб для ванни, який дехто п'є замість горілки. 16. Відчуття холоду, лихоманка, трем. 17. Гуцульський народний музичний інструмент. 20. Народний поет-співець на Кавказі. 23. Дорожня пиліюка. 24. Місто, яке було центром українського модерну в 20-х роках XX століття. 25. Південне плодове дерево родини яблуневих. 26. Шкідник, якого прославив у 1990-х Віктор Андрієнко.

По вертикалі: 1. «Кажуть, що все то те такі було ..., що воно тільки здавалось татарам на пашу та полякам». (Тарас Шевченко). 2. Матеріал, з якого зробили Буратіно. 3. Боковий або верхній брус рами дверей. 4. Мудрий лев із серіалу «Хроніки Нарнії». 5. Угро-фінський народ,

що мешкає в басейні річок Мокша і Сура. 6. 25 відсотків. 9. Одна з попередніх назв столиці Казахстану. 10. Клоун, який є маскотом популярної мережі ресторанів швидкого харчування, що першим з'явився на теренах СРСР. 13. Великий мішок. 15. Барна стійка в шинку. 18. Людина, яка на річках витягувала човни, які сідали на міль. 19. Щільна оболонка з тонких волокон, яку робить гусениця перед перетворенням на лялечку. 21. Священна річка Індії. 23. Хижак, популярний герой народних казок. ■

Кросворд №28 від 12 липня

Наш партнер — Європейський фонд за демократію.

■ ПРИКОЛИ

Не розумію...

Чому штани, в яких найзручніше лежати на дивані, називаються спортивними???

Вона: — Була в туалеті. У мене дві смужки...

Він: — У мене в туалеті також погані сигнали!

— Вчора від нас пішов дід...

— А що сталося?

— Ми завели сибірського кота, а він сказав: «У хаті або я, або москалі».

Бабуся молиться в церкві: «Господи, я дуже любила свого чоловіка, але ти в мене його забрав! Я дуже любила свого котика, але його теж не стало. Господи, я дуже, дуже люблю путіна».

— Чоловіче, що ви робите, звідси не можна пити, це отруєне нечистотою озера!

— Што ви гаварите? Я не панімаю па-українці.

— Двома руками, кажу, черпай.

Петро Перший відкрив вікно у Європу. Путін — закрив. Провітрили — і досить.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон редакції: +38 091 625 66 32
Електронна пошта редакції: ukrmoloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками:
«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенки були», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах: «Преса України» — у Києві Зам. 300903429 «Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 128
Верстка та виготовлення фотодоріжки — комп'ютерний центр редакції «УМ», Газета виходить щосередини
Тираж 86734

1234567890